

Dünya'ya Katkı Sağlayacak Akıllı Proje AKÜDER

Akümülatör ve pillerin geri dönüşümü üzerinde faaliyet gösteren AKÜDER, çevreye getireceği yenilikçi ve sürdürülebilir bakış açısı ile beraber Dünya'nın nefes almasına büyük katkı sağlayacak. Bu gaye ile yola çıkan AKÜDER'in Genel Sekreteri Serpil Özkan, akümülatör ve pillerin geri dönüşümüyle ilgili geleceğimize ışık tutacak bilgileri bizimle paylaştı.

AKÜDER GENEL SEKRETERİ - MÜH. SERPİL ÖZKAN

Röportaj: Zeki Kopuz

Bize kendinizden bahsedermisiniz?

Aslında jeoloji mühendisiyim. Diğer taraftan çevre görevlisi olup, işletme lisans programı son sınıf öğrencisiyim. Daha önce 3 yıl maden sektöründe jeolog olarak görev aldım. Boşalan maden sahalarının hafriyat toprağı ile doldurularak rehabilite edilmesinden de sorumlu olduğumdan atık konusuna çok da yabancı olmadan 2007'de AKÜDER'de çalışmaya başladım. Göreve başladığım günden itibaren mevzuat, ithalat, izin ve lisanslar, belgelendirmeler, raporlamalar, sosyal

sorumluluk projeleri gibi akü ve atık akülerin yönetimi kapsamındaki hemen her alanda aktif rol aldım. Son 5 yıldır ise AKÜDER Genel Sekreteri olarak yönetim kurulunu temsil etmekteyim.

Kağıt, pet şişe, cam şişenin geri dönüşümü hakkında genel bilgiye sahibiz. Peki akümülatörlerin geri dönüşümü neden önemli? Bizi bu konuda aydınlatırmısınız?

Bugün, enerjiye ihtiyaç duyduğumuz hayatımızın hemen her alanında akümülatörleri görmek mümkün. Kara, hava, deniz

araçları, raylı sistemler, kesintisiz güç kaynakları, istifleyiciler, madenci lambaları, yenilenebilir enerji sistemleri, telekomünikasyon gibi birçok alanda yaşamımızı kolaylaştıran akümülatörler, kullanım ömürlerini tamamladıktan sonra atık durumuna gelirler.

Akümülatörün ana hammaddesini kurşun ve kurşun bileşikleri ile plastik ve sülfürik asit oluşturur. Bu nedenle atık akümülatörler tehlikeli atık sınıfındadırlar. Yönetimleri özel mevzuatlar çerçevesinde yapılır. Akümülatörler tehlikeli atık olmakla birlikte içerdikleri

kurşunun ekonomik değerinden dolayı en fazla, hatta tamamı toplanabilen atık grubudur. Bu nedenle alıcı ortamda atık akümülatör görmeniz pek mümkün olmaz. Akümülatörün ana hammaddesi kurşunun, günümüzde yaygın olarak kullanılan tüm malzemeler arasında %60 – 100 oranı ile en yüksek geri dönüşüm oranlarından birine sahip olması birçok alanda kullanımını etkili kılmaktadır. Bunların başında da yine akümülatör sektörü gelir. Tabiiatta sınırlı olan, saflaştırılması önemli ekonomik ve çevresel maliyetlere sebep olan kurşunun temininde en ucuz ve çevreci yöntem geri kazanımdır.

Ülkemizde yurt içinde değişim amaçlı piyasaya sürülen akümülatörlerden bugün yılda 120 bin ton atık akümülatör meydana gelmekte; 120 bin ton atık akümülatörün geri kazanımı ile yılda ortalama 72 bin ton kurşun elde edilebilmektedir.

Çevrenin ve canlı hayatının korunmasının yanı sıra, tedarikinde büyük oranda dışa bağımlı olunan kurşunun geri kazanımdan elde edilmesi ile de ülke ekonomisine

katma değer sağlanarak önemli miktardaki dövizin dışarı çıkmasının önüne geçilmektedir.

TÜİK verilerine dayanarak, 2021 yılında 72 bin ton kurşunun geri kazanımıyla yaklaşık 170.391.274 \$'ın ülke içinde kaldığı söylenebilir.

AKÜDER'in ortaya çıkış sürecini anlatabilir misiniz?

Akümülatörlerin ve pillerin üretiminden başlayarak nihai bertarafına kadar geçen süreçte doğru yönetilmesini sağlamak ve bununla ilgili prensip ve politikaları belirlemek amacıyla o dönemdeki adıyla Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından, akümülatör üretici ve geri kazanımcılarının da katkılarıyla 2004 yılında kısa adı APAK olan Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği hazırlanarak yayımlanmıştır.

APAK Yönetmeliği, kapsamı alanındaki faaliyetleri yerine getirilmesinde akümülatör üreticilerini, ithalatçıları, atık akümülatörleri toplayanları ve geri kazananları yükümlü kılmıştır.

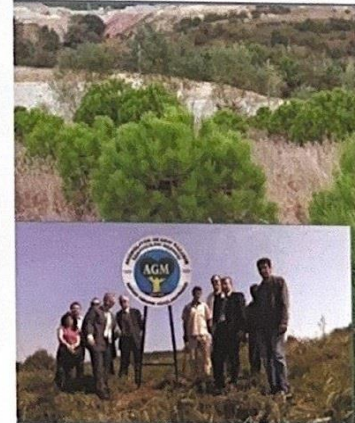
Söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmesinde firmaların faaliyetlerini kolaylaştırmak,

mevzuatlardan kaynaklı yükümlülüklerini eksiksiz ve doğru şekilde yerine getirmelerini sağlamak, ilgili mercilerde onları temsil etmek amacıyla 2004 yılında Türkiye'nin önde gelen akümülatör üreticileri ve geri kazanım sanayicileri tarafından kısa adı AKÜDER olan Akümülatör ve Geri Kazanım Sanayicileri Derneği kurulmuş; aynı yıl atık akümülatörlerin yönetimi için Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiştir.

AKÜDER bugün itibarıyla kendisine dahil olan üyeleri ile sektörün %90 temsil gücüne sahiptir.

Kurumsal olarak hangi projelere öncelik veriyor ve hayata geçiriyorsunuz?

AKÜDER olarak üyelerimiz adına gerçekleştirdiğimiz mevzuattan kaynaklı faaliyetlerin yanında sosyal sorumluluk projeleri, çeşitli sponsorluklarla da çevrenin korunması anlamında farkındalığı arttırmaya çalışıyoruz.

Gelecekte yapmayı planladığınız projeleriniz ve uygulamayı düşündüğünüz programlarınız nelerdir?

Yukarıda saydıklarımın yanında şu an heyecanını yaşadığımız, geçmişte pilot uygulamasını gerçekleştirdiğimiz AYMEP Akümülatör Yönetimi Mesleki Eğitim Projemizi yeniden hayata geçiriyoruz. Bu anlamda, sektörün yoğun olduğu illerde yer alan, projenin uygulanacağı mesleki ve teknik liselerdeki hazırlıklarımız devam etmekte.

AYMEP ile hedefimiz; akümülatörlerin üretiminde, servis hizmetinde, atıklarının depolanmasında ve geri kazanımında etkin rol alacak gençlerimizin çevreye ve sanayiye dost olarak yetişmelerinin ve istihdamlarının sağlanmaları. İl milli eğitim müdürlükleri ile işbirliği içinde olduğumuz proje kapsamında, mesleki

ve teknik liselerdeki ilgili bölüm öğrencilerine okulda aldıkları bölüm derslerinin yanında akümülatörler ve yönetimlerine ilişkin hem teknik hem de çevre mevzuatı kapsamında kurs verilecek ve sertifikalandırılacak. AYMEP in hem çevreye hem de geleceğe hizmet etmesini temenni ediyoruz.

Dönüşümü sağlanan akümülatörler dünyanın geleceği için ne gibi faydalar getirmektedir?

Atık akülerin gelişigüzel atılması veya mevzuatlara aykırı biçimde toplanarak depolanması, zamanla deforme olan ve kırılan akülerden kurşun ve kurşun bileşiklerinin, kurşunla kirlenmiş sülfürik asidin alıcı ortama karışmasına neden olur. Bu durum hem toprak hem de yer altı ve yer üstü su kaynaklarının kullanılamaz hale gelmesine yol açar. Ayrıca atık akülerin gelişigüzel yakılması sonucunda kül içinde kalan kurşun, açığa çıkan baca gazlarından dolayı havadaki kurşun emisyonunu artmasına ve hava kirliliğine sebebiyet verir.

Plastikler de su ve toprak kirlenmesi açısından çevre sağlığını tehdit edici unsur oluşturduklarından atık akülerde bulunan plastiklerin de geri kazanılması önemlidir. Akümülatörün ana girdisi olan kurşun metalinin üretimi tüm dünyada iki kaynaktan sağlanır.

Bunlardan birincisi madencilik faaliyetleri sonucu doğadan yapılan üretimden olan primer kaynak; ikincisi ise atık aküden geri kazanım yoluyla üretimden olan sekonder kaynak.

Dünyada kurşun üretiminin % 40'ı primer, % 60'ı da sekonder kaynaktan sağlanmaktadır.

Geri kazanımdan elde edilen kurşun başta akümülatör imalatında olmak üzere, mühimmat imalinde, yeraltı kablo izolasyonunda, mimaride, benzin içinde oktan ayarlayıcı bileşik olarak, radyasyonu az geçiren metal olması nedeniyle x-ışınlarından korunmada; plastikler başta yine akümülatör sektöründe akümülatör kabı ve seperatör yapımında hammadde olarak ve gıda sektörü haricindeki diğer ihtiyaç duyulan alanlarda kullanılır. Nötralize edilen asitli sudan ise tekrar proseste faydalanılır.

Böylelikle çevrenin ve canlı hayatının korunmasının

Diğer yandan tüm bu değişiklikler canlı psikolojisine ve biyolojisine de yansıyor. Öyle ki insanlar daha tahammülsüz olmaya, hayvanlar evrim geçirmeye, bitkiler zamansız açmaya ve/veya yok olmaya başlıyor. Daha saymadığım birçok etki söz konusu elbette.

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de de başta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız olmak üzere ilgili diğer kurum ve kuruluşlarda çevre kirliliğinin önlenmesi, doğal kaynakların

korunması, iklim değişikliği ve sürdürülebilir çevre yönetimi için ciddi çalışmalar ve yatırımlar yapılıyor. Hepsi de çok önemli ve kıymetli. Umudum gelecek nesilde. Çünkü şimdi çok küçük yaşta, gerek anaokulunda gerekse bilinçli ebeveynler tarafından aile içinde çevre bilinci aşılanıyor çocuklara. Öyle umut ediyorum ki, önümüzdeki dönemlerde şu an bu bilincin aşılandığı çocuklar doğaya daha çok sahip çıkarlar ve çevre konusu artık dünyanın önde gelen ve bana göre ayıbbı olan bir sorun haline gelmez.

Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

“AKÜDER, Çevreye ve Geleceğe Hizmet Eder.” sloganımızla, hem çevremiz hem de geleceğimiz için doğanın bir parçası olan her birimizin mutlaka yapacağı bir şeyi, alacağı bir önlemi olduğunu vurgulamak isterim. Ayrıca, Kopuzlar Vakfı Dergisi’ne göstermiş olduğu ilgi ve bizlere sayfalarında yer ayırdığı için teşekkür ederim.

